

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-...-Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimo Nr. 155 „Dėl Kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – nutarimo projektas) patikslintą teikimą.

Nutarimo projekto tikslai:

- 1) užtikrinti, kad būtų įgyvendinamos 2023 m. sausio 2 d. įsigaliojusio Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 4, 5, 7, 9, 10, 13, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatos, susijusios su valstybės įmonės Lietuvos automobilių kelių direkcijos (toliau – Kelių direkcija) pertvarkymu į akcinę bendrovę;
- 2) pakeisti valstybinės reikšmės kelių elementų priežiūros tvarką ir atsakomybes;
- 3) patikslinti darbų vykdymo keliuose ir jų apsaugos zonose tvarką šalinant savavališkai sandėliuojamas medžiagas ar daiktus.

Nutarimo projektas, įgyvendinant Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 4, 5, 7, 9, 10, 13, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatas, susijusias su Kelių direkcijos juridinio asmens statuso pasikeitimu, buvo teiktas institucijoms išvadoms gauti, tačiau gavus iš Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos papildomų pastabų dėl kitų nutarimo projekto nuostatų, nesusijusių su Kelių direkcijos pertvarka, nutarimo projektas buvo patikslintas pagal gautas pastabas.

Nutarimo projektu siūloma pakeisti imperatyvią nuostatą savivaldybėms gyvenamųjų vietovių ir kaimo gyvenamųjų vietovių gatvėse, kurios yra valstybinės reikšmės kelių tąsa, prižiūrėti lietaus nuotekų tinklus ir kitus inžinerinius tinklus, taip pat ir gatvių apšvietimo tinklus, apskaityti jų vertę ir atlikti šių statinių minėtose gatvėse taisymo ir priežiūros darbų užsakovo funkcijas.

Atkreiptinas dėmesys, kad valstybinės reikšmės kelius patikėjimo teise valdo¹ Kelių direkcija, kuriai Lietuvos Respublikos kelių įstatymu² pavesta juos prižiūrėti. Kai valstybinės reikšmės keliuose esantys lietaus nuotekų tinklai ir kiti inžineriniai tinklai pagal galiojančius teisės aktus nėra perduoti valdyti savivaldybei ir juos pagal teisės aktais suteiktus įgaliojimus valdo Kelių direkcija, o minimi inžineriniai tinklai turi tiesioginę įtaką kelio konstrukcijai ir eismo saugumui, kelio naudojimo priežiūros ir saugaus eismo užtikrinimas yra tiesioginės kelio valdytojo funkcijos, nustatytos Lietuvos Respublikos kelių įstatymu.

¹ Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 straipsnio 2 dalis.

² Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 2 straipsnio 5 dalis ir 5 straipsnio 3 dalis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktu, savivaldybių savarankiškoji funkcija – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Taip pat, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 48 straipsnio nuostatas, savivaldybės neturi teisinio pagrindo vykdyti valstybinės reikšmės kelių priežiūros darbus, inžinerinių tinklų techninę priežiūrą ir užtikrinti jų gerą būklę bei saugą, nes tokios pareigos įstatymu nustatytos tik inžinerinių tinklų savininkui. Be to, jeigu savivaldybėms inžineriniai tinklai nėra perduoti patikėjimo teise³ ir savivaldybės nėra to turto valdytojos⁴, nustatytai prievolei atlikti, t. y. inžineriniams tinklams prižiūrėti, jos negauna finansavimo.

Atsižvelgiant į tai, nutarimo projektu siūloma pakeisti nuostatą, kad gyvenamųjų vietovių ir kaimo gyvenamųjų vietovių gatvių, kurios yra valstybinės reikšmės kelių tąsa, visus kitus elementus (lietaus kanalizaciją ir kitus inžinerinius tinklus, taip pat ir gatvių apšvietimo tinklus) prižiūri ir jų vertę apskaito savivaldybės, ir nustatyti, kad šias funkcijas atliktų jų savininkai ir (ar) valdytojai.

Nutarimo projektu siūloma patikslinti darbų vykdymo keliuose ir jų apsaugos zonose tvarką – atsisakyti imperatyvios nuostatos, kad savavališkai pastatyti ar įrengti objektai, savavališkai sandėliuojamos medžiagos ar daiktai šalinami dalyvaujant policijai. Pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 21 straipsnio 1 ir 3 punktuose nustatytos už kelių priežiūrą atsakingų asmenų konkrečios teisės, kurios įgyvendinamos kartu su policija (stabdyti transporto priemonės, kurių savininkai ar valdytojai pažeidžia Lietuvos Respublikos kelių įstatymo arba kitų kelių priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir uždrausti joms toliau važiuoti; šalinti kelyje paliktas ir saugiam eismui kliudančias transporto priemonės (su kroviniu ar be jo) jų savininkų ar valdytojų lėšomis), o to paties straipsnio 5 punkte nurodytas teisės asmenys, atsakingi už kelių priežiūrą, gali įgyvendinti ir be policijos (šalinti savavališkai sandėliuojamas medžiagas ir daiktus, savavališkai pastatytus ar įrengtus objektus kelyje, virš kelio, gatvėje ir prie jos, kelio juostoje ar kelio apsaugos zonoje). Siekiant sistemiško normų suderinamumo (kai žemesnės galios teisės aktai negali išplėsti arba susiaurinti įstatyme numatyto teisinio reglamentavimo), taip pat atsižvelgus į teisėkūros proporcingumo ir efektyvumo principus, manytina, kad policija neturėtų būti įpareigojama visais atvejais dalyvauti atliekant tokių objektų, medžiagų ar daiktų šalinimo darbus, o kviečiama tik esant poreikiui (eismo saugumo, viešosios tvarkos užtikrinimo ir pan. tikslais). Todėl siūlytina nutarimo projektu keičiamo Kelių priežiūros tvarkos aprašo 18 punkte atsisakyti žodžių „dalyvaujant policijai“.

Galimas teigiamas nutarimo projekto poveikis – bus užtikrintas tinkamas teisės aktais nustatytų kelio valdytojo funkcijų įgyvendinimas, atsisakyta imperatyvių ir perteklinių kelio valdytojų nustatytų funkcijų. Bus užtikrintas sklandesnis teisės aktais nustatytų kelio valdytojo pareigų įgyvendinimas užtikrinant viešąjį interesą – eismo saugumą, sumažės perteklinių administracinių funkcijų vykdymas.

Neigiamas nutarimo projekto poveikis nenumatomas.

Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės, kadangi gyvenamųjų vietovių ir kaimo gyvenamųjų vietovių gatvių bei visų kitų elementų (lietaus kanalizacijos ir kitų inžinerinių tinklų, taip pat ir gatvių apšvietimo tinklų) priežiūra ir jų vertės apskaita yra finansuojama iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų pagal Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalį, jei minėtų elementų savininkė ir (ar) valdytoja būtų Kelių direkcija, arba pagal Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnio 2 dalį, jei jų savininkės ir (ar) valdytojos būtų savivaldybės.

³ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 2 straipsnio 14 dalis.

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 10 straipsnio 4 dalis.

Nutarimo projektas tiesiogiai Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos⁵ nuostatų neįgyvendina.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Visi suinteresuoti asmenys galėjo pateikti pastabas ir pasiūlymus per 10 darbo dienų nuo nutarimo projekto paskelbimo. Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta.

Nutarimo projektas buvo teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Kelių direkcijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Pasienio kontrolės punktų direkcijai prie Susisiekimo ministerijos, akcinei bendrovei „Kelių priežiūra“. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir akcinė bendrovė „Kelių priežiūra“ pastabų ir pasiūlymų dėl nutarimo projekto neturėjo, Pasienio kontrolės punktų direkcija prie Susisiekimo ministerijos išvados per nustatytą terminą nepateikė. Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pastabų dėl nutarimo projekto neturėjo, tačiau pasiūlė papildyti lydraštį įvertinimu dėl nutarimo projektu siūlomo sprendimo įgyvendinimo kaštų ir juos patirsiančių subjektų bei asmenų grupių.

Dėl Kelių direkcijos pateiktų pastabų Susisiekimo ministerija 2023 m. vasario 14 d. surengė susitikimą su Kelių direkcija, jame buvo išsamiai aptartos jos pateiktos pastabos dėl nutarimo projekto. Taip pat Kelių direkcijos pastabos papildomai buvo aptartos darbo tvarka su Lietuvos savivaldybių asociacija. Įvertinus Kelių direkcijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos pateiktus papildomus argumentus dėl pateiktų pastabų, taip pat Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijas vykdyti efektyvią kelių tinklo priežiūrą ir jį tvarkyti perduodant kelius ar jų elementus valstybės ar savivaldybių nuosavybėn atsižvelgiant į teisės aktų nuostatą, kad kelias ir jo elementai yra vientisas inžinerinis statinys ir turi turėti vieną šeimininką, nutarimo projektas nepasikeitė.

Akcinė bendrovė „Kelių priežiūra“ pastabų dėl nutarimo projekto neturėjo, tačiau papildomai prašė įvertinti poreikį keisti Kelių priežiūros tvarkos aprašo⁶ 4.3 papunktį, kuris numato, jog „kelius prižiūrintys juridiniai ir (ar) fiziniai asmenys privalo kirsti, genėti (prižiūrėti) kelio juostoje augančius medžius ir kitus želdinius, pašalinti medžius, keliančius pavojų saugiam eismui, neleisti, kad kelio juostoje ir kelio apsaugos zonoje būtų sodinami, augtų želdiniai, keliantys grėsmę saugiam eismui.“ Nutarimo projektu klausimas dėl želdinių priežiūros nenagrinėjamas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2023 m. vasario 14 d. raštu Nr. NV-317 pateikė išvadą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimo Nr. 155 „Dėl Kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto“, TAP-23-100; TAIS Nr. 22-17568(2)“, kad esminių pastabų neturi.

Nutarimo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Kelių ir oro transporto politikos grupės (vadovas – Vladislav Kondratovič, tel. 8 659 41140, el. p. vladislav.kondratovic@sumin.lt) vyresnioji patarėja Evelina Šernienė (tel. 8 649 27016, el. p. evelina.serniene@sumin.lt).

Lydimoji dokumentacija buvo pateikta kartu su 2023 m. vasario 2 d. teikimu Nr. 2-403.

⁵ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 155 „Dėl Kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Susisiekimo ministras

Marius Skuodis

E. Šernienė, tel. 8 649 27016, el. p. evelina.serniene@sumin.lt